

RADA PRE VYSIELANIE A RETRANSMISIU

Dobrovičova č. 8, PO BOX 155, 810 00 Bratislava

Rozhodnutie č. RL/045/2013
Správne konania č.: 300-PLO/O-4180/2013

Bratislava dňa 19. 11. 2013
Doložka právoplatnosti:

R o z h o d n u t i e

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 71 zákona č. 308/2000 Z. z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 300-PLO/O-4180/2013 MARKÍZA-SLOVAKIA, spol. s r.o.

p o r u š i l

povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.

tým,

že na televíznej programovej službe TV MARKÍZA dňa 3. 6. 2013 o cca 19:00 hod. odvysielal v rámci programu *Televízne noviny* príspevky *Dunaj si zopakuje 2002* a *Dunaj si zopakuje 2002 – pokračovanie*, v ktorých boli divákovi sprostredkované zavádzajúce informácie týkajúce sa stúpajúcej hladiny Dunaja založené na klamlivom základe - test s kameňom, ktorý bol v príspevku *Dunaj si zopakuje 2002 – pokračovanie* umiestnený na inom mieste ako v príspevku *Dunaj si zopakuje 2002* za súčasného tvrdenia redaktora o jeho nezmenenej pozícii, čím došlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu - **upozornenie na porušenie zákona.**

Podľa § 64 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z.: „Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila.“.

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 4 zákona č. 308/2000 Z. z., Rada je orgánom verejnej správy, ktorého prvoradým poslaním je presadzovať záujmy verejnosti, pričom dohliada na dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich vysielanie, retransmisiu a poskytovanie audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie a vykonáva štátnu správu v oblasti vysielania a retransmisie v rozsahu vymedzenom cit. zákonom.

Do pôsobnosti Rady patrí aj ukladanie sankcií vysielateľom a prevádzkovateľom retransmisie, stanovených § 64 až 67 zákona č. 308/2000 Z. z., pričom na konanie podľa tohto zákona sa, podľa § 71 zákona č. 308/2000 Z. z., vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“), okrem ustanovení § 23 časti nesprístupnenia zápisníc o hlasovaní a § 49, § 53, § 54, § 56 až 68.

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 27. 8. 2013 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči spoločnosti MARKÍZA-SLOVAKIA, spol. s r.o., (ďalej len „účastník konania“) vo veci možného porušenia **§ 16 ods. 3 písm. b)** zákona č. 308/2000 Z. z. v súvislosti s tým, že na televíznej programovej službe TV MARKÍZA dňa 3. 6. 2013 o cca 19:00 hod. odvysielal v rámci programu *Televízne noviny* príspevky *Dunaj si zopakuje 2002* a *Dunaj si zopakuje 2002 – pokračovanie*, v ktorých mohlo dôjsť k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené listom dňa 13. 9. 2013, na základe čoho sa dňom doručenia začalo správne konanie č. 300-PLO/O-4180/2013. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho poriadku. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol aj prepis/popis skutkového stavu.

Dňa 26. 9. 2013 bola Rade listom zaevidovaným pod č. 4521/2013 doručená žiadosť účastníka konania o predĺženie lehoty na vyjadrenie spolu so žiadosťou o zaslanie podkladov zhromaždených v správnom konaní č. 300-PLO/O-4180/2013 (monitorovacia správa/správa o šetrení sťažnosti a záznam vysielania programu *Televízne noviny* zo dňa 3. 6. 2013 o cca 19:00 hod).

Rada zaslala účastníkovi konania pracovný materiál Kancelárie Rady – Správa o kontrole dodržiavania povinností (sťažnosť č. 2861/236-2013) a záznam vysielania TV MARKÍZA – programu *Televízne noviny* zo dňa 3. 6. 2013 o cca 19:00 hod ako prílohu listu č. 4722/2013, ktorý mu bol doručený dňa 16. 10. 2013. V liste bol zároveň požiadaný, aby sa vyjadril do 5 dní odo dňa doručenia predmetného listu.

Vyjadrenie účastníka konania bolo Rade doručené dňa 21. 10. 2013 listom zaevidovaným pod č. 4869/2013.

Podkladmi pre toto rozhodnutie sú záznam vysielania programu *Televízne noviny*, odvysielaný na programovej službe TV MARKÍZA dňa 3. 6. 2013 o cca 19:00 hod, prepis/popis skutkového stavu, ktorý tvorí prílohu oznámenia o začatí správneho konania a vyjadrenie účastníka konania zo dňa 16. 10. 2013.

Rada po oboznámení sa so všetkými podkladmi vo veci rozhodla dňa 19. 11. 2013.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Príspevok: *Dunaj si zopakuje rok 2002* (názov uvedený vo forme titulku umiestneného v dolnej časti obrazovky počas doby trvania príspevku).

Prepis:

Martina Šimkovičová, moderátorka: „A voda stále stúpa. Potvrdiť nám to môže kolega Michal Hečko, ktorý je na brehu Dunaja. Mišo, tam kde Bratislavčania chodia na vychádzky, by to dnes mohli skúšať jedine v gumákoch. No veď aj ty ich máš dnes celý deň na nohách.“

Michal Hečko, redaktor: „Dobrá večer. Tak je to naozaj pravda, pretože dnes to na žiadnu romantickú prechádzku či posedenie pri Dunaji nevyzerá. Po prvé - počasie je teda naozaj psie a po druhé - hlavný problém je tu dole, pretože toto bol ešte na poludnie chodník a teraz je to už veľmi, veľmi slušná riečka. Takže naozaj bez gumákov k Dunaju ani náhodou. Voda nie je iba vysoká, ale je aj neuveriteľne dravá. Videli sme celé stromy, ktoré ťahala voda po prúde dole. Aj z tohto dôvodu už od osemnástej hodiny je zastavená lodná doprava na celom úseku Dunaja na území Slovenska. Dunaj naozaj stúpa a keďže my sa sem na nábrežie Dunaja ešte vrátíme, tak by sme si mohli urobiť jeden taký malý pokus. Ja zoberiem tento kameň, ktorý tu mám v ruke a položím ho presne na miesto, kde momentálne rieka je. No a o pol hodinu budeme môcť vidieť, či bude zaplavený alebo nie. Zatiaľ voda naozaj stúpa. Celá táto situácia pripomína udalosti z roku 2002, keď sa na Bratislavu dorútila takzvaná storočná voda. No a keďže je to už jedenásť rokov, tak si to poďme pripomenúť.“

(Vstup redaktora M. Hečka je živým vstupom z Tyršovho nábrežia v Bratislave. Odvysielané sú zábery kamery zachytávajúce aktuálnu situáciu rozvodňujúceho sa Dunaja, ktorý zalieva nábrežie. Moderátor M. Hečko je zachytený stojac v gumákoch na zatopenom chodníku na nábreží. Ako test rýchlosti, akou sa Dunaj vylieva zo svojho koryta a zaplavuje nábrežie, redaktor použil kameň, ktorý položil na okraj trávniku, na miesto, kam siahala vyliata voda. V zábere kamery bol zachytený zaplavený chodník na nábreží a lavička nachádzajúca sa niekoľko metrov za redaktorom.)

Braňo Tomaga, redaktor: „Bratislava august 2002. Dunaj sa v meste vyšplhal na deväťstodeväťdesiatjeden centimetrov. Devín odrezal od sveta. Pomáhať musela aj armáda.“

(Začiatok archívneho záznamu, august 2002)

Anketa

Opýtaná 1: „Je to strašné.“

Opýtaná 2: „Zlé je na to pozerieť.“

(Koniec archívneho záznamu, august 2002)

Braňo Tomaga, redaktor: „Je tu ale jeden veľký rozdiel. Protipovodňová bariéra, ktorú postavili práve kvôli udalostiam z roku 2002. Či to zvládne, to sa dozvieme už o pár dní. Dunaj totiž možno dosiahne až neuveriteľných desať metrov. Túto rekordnú hranicu bude podľa hydrológov rieka atakovať v noci zo stredy na štvrtok. Opierajú sa o posledné merania hladiny v nemeckom meste Passau, kde povodňová vlna maximá z roku 2002 už prekročila. Braňo Tomaga, televízia Markíza.“

Príspevok: Dunaj si zopakuje rok 2002 - pokračovanie (názov príspevku nebol uvedený, ale príspevok tematicky aj obsahovo nadväzoval na príspevok Dunaj si zopakuje rok 2002 odvysielaný v prvej polovici programu Televízne noviny).

Prepis:

Martina Šimkovičová, moderátorka: „A poďme ešte raz na upršané bratislavské nábrežie, kde je Michal Hečko, sleduje aktuálnu - hrozbu nebezpečne stúpajúcu hladinu Dunaja. Michal, tak ako? Môžeme povedať, že rieka stúpa priamo pred očami? Ako dopadol tvoj pokus s kameňom?“

Michal Hečko, redaktor: „Dobrá večer opäť z nábrežia Dunaja. No, my keď sme kládli tento kameň asi pred pol hodinkou sem, tak bol ešte na suchu, ale teraz ako môžete a dúfam, že aj sami vidíte, je už takmer polovica z neho pod vodou. To znamená, že Dunaj stúpa a stále stúpa. Škriabe sa už asi k ôsmim metrom. Keď sa pozrieme na opačnú stranu, to znamená tam, kde je Staré Mesto a tam, kde sú tie protipovodňové bariéry, tak tam vidím rezervu možno ešte nejaké tri metre. To znamená, že ak by prišla tá storočná voda, tak by sme to ešte vydržať mali. Ale nie veľmi dobré informácie prichádzajú z Nemecka, pretože pri Passau namerali rekordnú výšku Dunaja, až cez dvanásť metrov. No a to keby sa

sem dovalilo, tak to by už teda naozaj žiadna sranda nebola. Máme novú informáciu, že v rámci protipovodňových opatrení už začala zasahovať aj armáda. Niekoľko vojakov už pomáha pri Devíne, takže je jasné, že nielen oni, ale aj ľudia, ktorí tam bývajú, budú mať asi pernú noc. No a tú budeme mať aj my, pretože zostávame v teréne a všetky informácie vám budeme prinášať. Môžete sa ich teda, samozrejme, dozvedieť z našich spravodajských relácií.“

(Redaktor M. Hečko sa v živom vstupe vracia na zaplavené nábrehie Dunaja a podľa kameňa, ktorý v prvom vstupe položil na okraj trávnik, na miesto, pokiaľ vtedy siahala vyliata voda, kontroluje nakoľko voda postupuje a zalieva nábrehie. Kameň sa aktuálne nachádzal na trávnom výbežku. Vedľa je zatopený chodník a z druhej strany sčasti zatopený trávnik. Pár metrov za kameňom sa nachádza lampa pouličného osvetlenia, ktorá sa na zábere miesta, kam redaktor kameň pokladal, nenachádzala. Rovnako, lavička, ktorá sa nachádzala pár metrov za miestom, kde redaktor kameň pôvodne položil, sa v predmetnom zábere vôbec nenachádza.)

* * *

Podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z.: „Vysielať je povinný zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Pojmy objektivita, nestrannosť, názory a hodnotiace komentáre nie sú v zákone č. 308/2000 Z.z. ani v súvisiacich normatívnych právnych aktoch bližšie špecifikované alebo definované, a teda spadajú do kategórie neurčitých pojmov. Pre neurčité pojmy platí zásada, že je vo výlučnej kompetencii správneho orgánu v procese aplikácie práva, aby vymedzil ich obsah.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: **relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.**

S týmito atribútmi objektívneho a nestranného spravodajstva sa stotožňuje aj účastník konania, ktorý vo svojom stanovisku uvádza, cit.: „Pojmy objektivita, nestrannosť, názory a hodnotiace komentáre nie sú v zákone č. 308/2000 Z.z. ani v súvisiacich predpisoch bližšie špecifikované alebo definované, a teda spadajú do kategórie neurčitých pojmov. Pre neurčité pojmy platí zásada, že je vo výlučnej kompetencii správneho orgánu v procese aplikácie práva, aby vymedzil ich obsah. Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia. Za objektívne spravodajstvo sa považuje také, ktoré je nepredpojaté, vecné, nestranné, bez pocitov a verné skutočnosti. Objektivita výpovede je chápaná ako miera, čo znamená, že sa pýta na stupeň identickosti udalostí ich rekonštrukcie v správe. Vyváženosť sa musí vzťahovať na celkový obsah príspevku, na záujmy všetkých skupín, ktoré medzi sebou v rámci jedného príspevku súťažia o verejnú mienku.“

* * *

Účastník konania odvysielal dňa 3. 6. 2013 cca o 19:00 hod prostredníctvom televíznej programovej služby TV MARKÍZA v hlavnom vysielacom čase v rámci programu Televízne noviny spravodajské príspevky s názvom *Dunaj si zopakuje 2002* a *Dunaj si zopakuje 2002 – pokračovanie*.

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) v čl. 10. ako aj Ústava Slovenskej republiky zakotvuje pre každého právo na slobodu prejavu. Rovnako však Dohovor ako aj Ústava SR ustanovujú možnosť obmedzenia slobody prejavu a práva na vyhľadávanie a šírenie informácií. Sloboda prejavu je garantovaná len do tej miery, pokiaľ nezasahuje do práv a slobôd a právom chránených záujmov iných. V takých prípadoch už je nutné hovoriť o jej obmedzení a

výnimkách, kedy môže byť vzhľadom na okolnosti potrebné zasiahnuť do slobody prejavu. Sloboda prejavu teda nemá absolútny charakter.

Z citovaných noriem vyplýva, že slobodu prejavu je možné obmedziť na základe kumulatívneho splnenia troch podmienok. Obmedzenie musí

- vyplývať zo zákona,
- byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti,
- sledovať legitímny cieľ.

Adjektívum „nevyhnutný“ v zmysle čl. 10 ods. 2 Dohovoru zahŕňa naliehavú sociálnu potrebu, pričom vnútroštátne orgány zmluvných štátov Dohovoru majú určitý rozsah voľnej úvahy na posúdenie jej existencie, a to samozrejme s európskou kontrolou (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, ďalej „ESLP“ vo veci Lingens v. Rakúsko, 8.júl 1986, séria A, č. 103, str. 25, ods. 39). Nevyhnutnosť zároveň znamená nemožnosť dosiahnuť cieľ obmedzenia iným spôsobom. Cieľ obmedzenia predstavuje napr. ochrana práv a slobôd iných, ochrana zdravia, súkromného života a pod. Z toho vyplýva, že pojem „nevyhnutnosť“ v demokratickej spoločnosti sa musí vždy posudzovať ad hoc spolu s legitímnym cieľom.

Ústava zakotvuje legitímny cieľ obmedzenia slobody prejavu taxatívne, ako ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku a ochranu verejného zdravia, mravnosti. Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie slobody prejavu je možné z dôvodu ochrany verejného záujmu, ako aj ochrany individuálnych záujmov. Predmetná sankcia, je účastníkovi konania uložená na základe zákona, konkrétne § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. Účelom tohto ustanovenia je práve ochrana práv a slobôd iných. Podmienka legality a legitimacy je teda nepochybne naplnená.

Proporcionalitu obmedzenia slobody prejavu je možné vnímať v dvoch rovinách. Prvou je obmedzenie slobody prejavu zakotvením určitých konkrétnych povinností všeobecne záväzným právnym predpisom, v tomto prípade zakotvením ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. Keďže zákonodarcu využil ústavné splnomocnenie (čl. 26 ods. 4 Ústavy SR) na zakotvenie tohto obmedzenia formou zákona, je potrebné považovať tento princíp za zachovaný. Rade neprináleží zachovanie proporcionality v tejto rovine skúmať. V tejto súvislosti tiež Rada uvádza, že ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b) bolo do zákona č. 308/2000 Z. z. vložené v rámci implementácie Európskeho dohovoru o cezhraničnej televízii. Požiadavka, aby názory odvysielané v spravodajských programoch boli objektívne a nestranné, vyplýva konkrétne z článku 7 ods. 3 predmetného Dohovoru, cit.: „Prevádzkovateľ vysielať je povinný zabezpečiť, aby spravodajské relácie objektívne uvádzali fakty a udalosti a podporovali slobodné utváranie názorov.“

Druhou, je rovina obmedzenia slobody prejavu uplatnením konkrétnych zákonných ustanovení v konkrétnom prípade. Túto rovinu skúmala Rada prostredníctvom zákonom dovolenej správnej úvahy, pričom analyzovala intenzitu porušenia zásad objektivity a nestrannosti na jednej strane a intenzitu príp. obmedzenia slobody prejavu účastníka konania na strane druhej.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že v danom prípade je nutné posúdiť, či je za daných okolností potrebné a nevyhnutné obmedziť slobodu prejavu účastníka konania na základe zákonného ustanovenia o povinnosti zachovať objektívnosť a nestrannosť v spravodajských programoch.

Nakoľko boli posudzované príspevky odvysielané v rámci spravodajskej relácie, ktorej účelom je informovať širokú verejnosť o aktuálnych udalostiach dôležitého významu stručne, presne a najmä vecne, bol účastník konania povinný rešpektovať zákonnú požiadavku vyplývajúcu z § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z., t.j. aby spravodajské programy boli objektívne a nestranné.

Medzi kritériá objektívneho spravodajstva je možné okrem iného zaradiť aj **presnosť** sprostredkovaných informácií.

Predmetné príspevky boli živými vstupmi z Tyršovho nábrežia v Bratislave v čase, keď sa Dunaj v dôsledku vysokej hladiny vylieval z koryta a zaplavoval nábrežie. Príspevky informovali o stúpajúcej hladine Dunaja, pričom ako dôkaz rýchlosti stúpajúcej vody redaktor použil test s kameňom.

Zo záznamu vysielania vyplýva, že v **prvom príspevku** položil redaktor kameň na miesto na nábreží, pokiaľ v danom momente siahala voda vyliata z koryta Dunaja. V zábere kamery bol zachytený zaplavený chodník na nábreží a lavička nachádzajúca sa niekoľko metrov za redaktorom. Redaktor avizoval, že v ďalšom živom vstupe o cca polhodinu skontroluje, či je kameň už zaplavený, cit.: *„Dunaj naozaj stúpa a keďže my sa sem na nábrežie Dunaja ešte vrátíme, tak by sme si mohli urobiť jeden taký malý pokus. Ja zoberiem tento kameň, ktorý tu mám v ruke a položím ho presne na miesto, kde momentálne rieka je. No a o pol hodinu budeme môcť vidieť, či bude zaplavený alebo nie.“*

V **druhom príspevku** sa redaktor v živom vstupe vracia na zaplavené nábrežie Dunaja a podľa kameňa, kontroluje nakoľko voda postupuje a zalieva nábrežie. Kameň je položený na trávnom výbežku. Vedľa je zatopený chodník a z druhej strany sčasti zatopený trávnik. Pár metrov za kameňom sa nachádza lampa pouličného osvetlenia, ktorá sa na zábere miesta, kam redaktor kameň pokladal, nenachádzala. Rovnako, lavička, ktorá sa nachádzala pár metrov za miestom, kde redaktor kameň pôvodne položil, sa v predmetnom zábere vôbec nenachádza. Z uvedeného je očividné, že **kameň sa** v druhom príspevku **nachádza na inom mieste** ako v prvom príspevku. Napriek tejto skutočnosti, **redaktor klamlivo tvrdí, že kameň sa nachádza na rovnakom mieste** a na presunutom kameni demonštruje rýchlo stúpajúcu hladinu Dunaja, cit.: *„Dobrá večer opäť z nábrežia Dunaja. No, my keď sme kládli tento kameň asi pred pol hodinkou sem, tak bol ešte na suchu, ale teraz ako môžete a dúfam, že aj sami vidíte, je už takmer polovica z neho pod vodou. To znamená, že Dunaj stúpa a stále stúpa. Škriabe sa už asi k ôsmim metrom.“*

Ako vyplýva zo záznamov predmetných príspevkov redaktor divákov zavádzal nepravdivým tvrdením, že kameň bol pri následnej kontrole v druhom príspevku odvysielanom po uplynutí cca pol hodiny na tom istom mieste ako na začiatku pokusu v prvom príspevku.

Účastník konania tvrdí, že divák v dôsledku premiestnenia kameňa nedostal skreslenú informáciu ani nebol oklamáný, naopak dostal reálnu, pravdivú a objektívne presnú informáciu, cit.: *„K zavádzaniu diváka nemohlo dôjsť, pretože pointou vstupu bola stúpajúca hladina Dunaja. A rieka reálne stúpala. (O pár hodín už bolo zaplavené celé nábrežie a voda stúpala ďalšie dva dni!) Z tohto dôvodu máme za to, že divák v nijakom prípade oklamáný ani zavedený nebol. Dostal reálnu, pravdivú a objektívne presnú informáciu o tom, čo sa v aktuálny moment dialo na brehu Dunaja. Teda to, že rieka stúpa. A to že stúpala a rýchlo je fakt!, ktorý nijako neskreslila ani zmena miesta živého vstupu, či presunutie ilustračného kameňa na iné miesto na línii hladiny.“*

S uvedením vyjadrením nemožno súhlasiť, nakoľko zo záznamu vysielania (*my keď sme kládli tento kameň asi pred pol hodinkou sem, tak bol ešte na suchu, ale teraz ako môžete a dúfam, že aj sami vidíte, je už takmer polovica z neho pod vodou.*) je zrejmé, že redaktor v druhom príspevku prezentoval informáciu o tom, že:

- kameň bol pri následnej kontrole v druhom príspevku odvysielanom po uplynutí cca pol hodiny na tom istom mieste ako na začiatku pokusu v prvom príspevku,
- hladina Dunaja stúpala v priebehu pol hodiny tak, že zaliala polovicu kameňa

ako fakt, pričom je nepochybné, že meranie rýchlosti stúpajúcej vody uvedeným spôsobom ako ani výslednú informáciu o stúpajúcej hladine za určitý čas (avizovanú polhodinu) nemožno považovať vzhľadom k zjavnému premiestneniu kameňa za pravdivú a presnú informáciu založenú na faktoch ale práve naopak za zavádzajúcu informáciu založenú na klamlivom základe (presunutí kameňa na iné miesto tváriac sa, že je na rovnakom mieste). Uvedené informácie nemožno v žiadnom prípade považovať za neskreslené a už vôbec nie za reálne, objektívne a presné.

Presnosť ako jedno zo základných kritérií objektivity nebola v posudzovanom príspevku dodržaná, v dôsledku čoho mohol byť divák odvysielanými klamlivými informáciami uvedený do omylu.

Účastník konania ďalej uvádza, cit.: „TV Markíza bezprostredne po odvysielaní príspevkov dňa 03.06.2013 reagovala voči divákovi a poskytla stanovisko k veci nasledovne: „Redaktor počas živého vstupu položil na zem kameň s tým, že bude sledovať ako stúpa voda. Kvôli náhlemu prívalu vody, ktorý mohol zaliať techniku, však chvíľu na to štáb dostal pokyn presunúť sa. V zmlúke z obrovského množstva vody redaktor presunul aj kameň, aby ho neskôr mohli snímať z rovnakej vzdialenosti. Bol v rovnakej hĺbke ako predtým,“ povedala pre Omediach.com vedúca PR Tatiana Tóthová. „Rozhodne nemáme dôvod manipulovať vnímanie povodňovej situácie na Slovensku, ale mrzí nás, ak to tak na divákov pôsobilo/povedala. „Premiestnený kameň spustil na internete priam záplavu uštipačných vtipov a poznámok. "Oceňujeme skvelý postreh našich divákov. Je nám ľúto, že sme situáciu nevysvetlili hneď. Rozhodne v tom však nebola snaha manipulovať. Michal Hečko patrí k našim najskúsenejším redaktorom a neprimerane zdramatizovať situáciu by si nikdy nedovolil," povedal Hečkov nadriadený Tibor Mattyášovský. Vzhľadom na uvedené, žiadame, aby správny orgán správne konanie č. 300-PLO/O-4180/2013 zo dňa 27.08.2013 v celom rozsahu zastavil.“

Zo znenia ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. vyplýva, že objektívny a nestranný **musí byť samotný program**. Ak takým nie je, nie je možné dosiahnuť nápravu odvysielaním stanoviska účastníka konania v inom programe v iný deň. Účastník konania je povinný zabezpečiť v každom jednom spravodajskom programe objektívnosť a nestrannosť a nezabezpečenie tejto povinnosti nie je možné dodatočne (po odvysielaní programu) suplovať poskytovaním ďalších informácií, či už samotným účastníkom konania alebo inými subjektmi.

Účastník konania vo svojom vyjadrení nenamieta zistený skutkový stav, naopak premiestnenie kameňa priznáva a dôvodí ho technickými problémami medzi živými vstupmi, cit.: „K presunutiu kameňa na iné miesto prišlo pre technické problémy medzi živými vstupmi. Pár minút pred začiatkom toho druhého prestal fungovať diaľkový mikrofón (port). Preto bol nahradený káblom, ktorý je však kratší. Kamera musela zostať na pôvodnom mieste, pretože ak by sme posunuli kameru dostali by sme do záberu loď a nemohli by sme ukázať na druhú stranu Dunaja na hrádze. O to v tom druhom vstupe išlo. Kábel z mikrofónu však nebolo možné dať mimo vodu (plával vo vode) čo bolo riziko. A tak kameraman utekal do voza vzdialeného asi 200 metrov po druhý diaľkový mikrofón (port). Keď sním prišiel na miesto ten už fungoval, no do živého vstupu zostávalo pár sekúnd a tak sme už zostali na mieste. (Tom posunutom). Kameň, ktorý mal slúžiť na ilustráciu stúpajúcej vody som presunul presne po línii vody. Dalo sa to celkom ľahko, pretože voda pri prvom vstupe bola tesne za chodníkom. Kameň tak zostal v rovnakej línii.“

K uvedenému dáva Rada do pozornosti, že v prípade právnických osôb sa jedná o zodpovednosť objektívnu, tzn. na spáchanie správneho deliktu platná právna úprava nevyžaduje zavinenie právnickej osoby. Táto zásada platí aj v prípade zodpovednosti vysielateľov za spáchanie správnych deliktov podľa zákona č. 308/2000 Z. z. V dôsledku uvedeného je zrejmé, že skutočnosť, či účastník konania odvysielal neobjektívny spravodajský program úmyselne za nejakým účelom alebo z dôvodu technických problémov medzi živými vstupmi je bezpredmetná. Pre naplnenie skutkovej podstaty posudzovaného správneho deliktu je podstatné iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie. Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona (technické problémy), môžu byť zohľadnené pri výške sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam Rada konštatuje, že divákovi boli sprostredkované **klamlivé a zavádzajúce** informácie, čím nebola zabezpečená presnosť ako jedna z hlavných kritérií objektívneho a nestranného spravodajstva, v dôsledku čoho je zrejmé, že **účastník konania výrazným spôsobom porušil svoju zákonnú povinnosť** zakotvenú v § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.

V prípade porušenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. udelená sankcia nie je ani sankciou v pravom (trestnom) slova zmysle, nakoľko sa jedná len o upozornenie na porušenie zákona, ktoré nemá ekonomický dopad na účastníka konania. Takáto forma sankcie nekladie dôraz na represívnu, ale na výchovnú zložku. Jej dopadom teda nie je nežiaduci tzv. zmrazujúci účinok (chilling effect) na príp. budúcu žurnalistickú prácu vo verejnom záujme účastníka konania. Naopak táto sankcia poskytuje

účastníkovi konania návod akým spôsobom je možné rozoberať spravodajské témy bez podstatného porušenia povinnosti zachovať objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov, v tomto prípade poskytnutím presných informácií založených na faktoch.

Zároveň je možné uviesť, že v danom prípade takáto sankcia s dôrazom na výchovnú zložku, je plne v súlade so zásadami a pravidlami demokratickej spoločnosti. Opatrenia, ktoré táto sankcia ukladá účastníkovi konania vykonať, neobmedzujú účastníka konania v realizácii jeho slobody prejavu prostredníctvom žurnalistických príspevkov disproporčným spôsobom (napr. kladením neprimeraných požiadaviek), ktoré by podstatným spôsobom sťažili alebo úplne znemožnili vykonávanie tejto hospodárskej činnosti ako takej.

Rada dospela k záveru, že v danej situácii podstatné porušenie povinnosti zachovať objektivnosť a nestrannosť pri spravodajských obsahoch odôvodňuje zásah do slobody prejavu účastníka konania v podobe vyodenia administratívnoprávnej zodpovednosti za porušenie § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. a udelenia príslušnej sankcie (upozornenie na porušenie zákona), ktorý je vzhľadom na hrubé porušenie posudzovanej povinnosti účastníka konania a na povahu udelenej sankcie iba nízkej intenzity.

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť pre správny delikt).

Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 308/2000 Z. z. ako aj zákona č. 71/1967 Zb., ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správne deliktu dokazovať zavinenie, alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným alebo nedbanlivostným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z cit. zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt.

Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona, môžu byť zohľadnené pri ukladaní druhu sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

P o u č e n i e:

Proti rozhodnutiu o uložení sankcie podľa § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. (upozornenie na porušenie zákona) sa v zmysle zákona č. 308/2000 Z. z. nie je možné odvolať.

Rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 247 a nasl. OSP.

V zmysle § 52 zákona č. 71/1967 Zb. rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, je právoplatné a vykonateľné oznámením účastníkovi konania.

* * *

Toto rozhodnutie sa vydáva v troch rovnopisoch:

1x účastník konania: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.

2x Rada pre vysielanie a retransmisiu

Prof. Miloš Mistrík
predseda Rady
pre vysielanie a retransmisiu